

Studiestartsstöd

Delrapport

CSN, rapport 2018:1

The logo for CSN (Centrala Studieförmedlingen) is located in the bottom right corner. It consists of a red triangle pointing towards the bottom right, with the letters 'CSN' in white, bold, sans-serif font inside it.

CSN

Sammanfattning	3
1. Inledning.....	5
1.1 Uppdraget	5
1.2 Uppgifter som används i rapporten	5
1.3 Avgränsningar	6
2. Studiestartsstöd hösten 2017	7
2.1 Det nya studiestartsstödet	7
2.2 Införandet av studiestartsstödet.....	7
2.3 Några frågor av rättslig karaktär	8
2.4 Kommuner och medelstildelning	11
2.5 Många studerande med kort tidigare utbildning	13
2.6 Flest studerar på gymnasienivå.....	15
2.7 Hög andel får avslag på ansökan	15
3. Kommunernas rekryteringsarbete	16
3.1 Riktlinjer för rekryteringsarbetet	16
3.2 Samverkan i rekryteringsarbetet.....	21
3.3 Vägledningssamtal och individuella studieplaner	23
3.4 Rekryteringsarbetet och rekryteringen till studier.....	23
4. Uppföljningssamtal	27
4.1 Uppgifter kommunerna rapporterat.....	28
4.2 Uppgifter från enkätundersökningen.....	28
Bilaga – Anmälda kommuner 2017.....	31

Sammanfattning

Ett nytt studiestartsstöd

Studiestartsstöd är ett nytt studiestöd som infördes den 1 juli 2017. Stödet syftar till att öka rekryteringen till studier bland personer med kort utbildning och stort utbildningsbehov för att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Stödet ska vara ett redskap som kommunerna kan använda inom ramen för deras befintliga uppdrag att verka för att vuxna deltar i utbildning.

Fem procent av avsatta medel användes...

Under det första kalenderhalvåret med det nya studiestartsstödet, andra halvåret 2017, var 271 av Sveriges 290 kommuner anslutna till studiestartsstödet. Totalt fördelades 470,4 miljoner kronor till de deltagande kommunerna. Av dessa användes 22,6 miljoner kronor, vilket motsvarar ca 5 procent av de medel som fördelats. Av de anslutna kommunerna var det 177 kommuner som lämnade in minst en ansökan om studiestartsstöd för studier under hösten 2017 och 163 kommuner använde något av de medel de hade tilldelats. De kommuner som använde störst andel av de tilldelade medlen nyttjade ungefär en tredjedel av sin budget.

Mindre städer och landsbygdskommuner är de som i genomsnitt använde störst del av de medel de tilldelats för studiestartsstöd. Dessa använde i genomsnitt 6,8 procent av de tilldelade medlen. Storstäder och storstadnära kommuner använde i genomsnitt 2,4 procent av de avsatta medlen. Detta kan tyda på att startsträckan kan vara längre i en större kommun än i en mindre och att det tar längre tid för storstäderna att komma igång med rekryteringsarbetet.

...och 803 personer studerade med studiestartsstöd

Totalt var det 1 282 personer som ansökte om studiestartsstöd för studier under andra kalenderhalvåret 2017. Av dessa var 57 procent kvinnor och 43 procent män. Av dem som ansökte om studiestartsstöd fick knappt en tredjedel avslag på sin ansökan. En mycket hög andel av avslagen orsakades av att den sökande inte uppfyllde det så kallade arbetslöshetsvillkoret, ett krav på inskrivning hos Arbetsförmedlingen under en sammanhängande tid om minst sex månader. Arbetsförmedlingen och Sveriges kommuner och landsting (SKL) förespråkar ett förändrat och mindre detaljerat arbetslöshetsvillkor. Flera kommuner och studerande har också till CSN kritiserat arbetslöshetsvillkorets utformning.

Det var 803 personer som fick studiestartsstöd utbetalt för studier under 2017. Majoriteten av de studerande hade kort tidigare utbildning. Av samtliga hade 70 procent högst grundskoleutbildning, vilket motsvarar 564 personer.

Av dem som studerade med studiestartsstöd var det 726 personer som studerade på komvux och 77 personer som studerade på folkhögskola. De flesta bedrev studier på gymnasienivå – 38 procent av de studerande studerade på grundskolenivå och 62 procent studerade på gymnasienivå.

Bland dem som hade studiestartsstöd under 2017 var det 20 procent som någon gång tidigare hade haft studiemedel.

Tveksamhet kring stödets rekryterande effekter

De flesta kommuner har antagit riktlinjer för arbetet med studiestartsstödet. Dessa har i flertalet fall tagits fram i samverkan med Arbetsförmedlingen. Riktlinjerna innehåller vanligen en definition av vad som ska avses med kort utbildning och en prioriteringsordning för vilka som ska rekryteras till studier med hjälp av studiestartsstöd.

Rekryteringsarbetet i kommunerna sker oftast genom en central studie- och yrkesvägledning. Kommunerna samverkar i hög utsträckning med Arbetsförmedlingen i rekryteringen av enskilda till studier.

I en enkätundersökning riktad till ansvariga i kommunerna ställde vi frågan ”Anser du att studiestartsstödet har gjort det lättare att rekrytera personer med kort utbildning och som står långt från arbetsmarknaden till studier?”. Av respondenterna svarade 45 procent att så inte är fallet och 35 procent svarade att studiestartsstödet gjort det lättare. En förhållandevis hög andel, 20 procent, anger dock att de inte kan bedöma om studiestartsstödet gör det lättare att rekrytera personer till studier eller inte, vilket möjligen kan spegla att det gått kort tid sedan genomförandet och att många kommuner ännu inte kommit igång med sitt rekryterande arbete.

Positiv syn på uppföljningssamtal

Av kommunerna svarar 72 procent att de håller uppföljningssamtal med dem som studerar med studiestartsstöd, varav 28 procent anger att de alltid gör det.

Många är positiva till att hålla uppföljningssamtal med de studerande. Det är vanligt att kommunerna anser att uppföljningssamtal ger de studerande extra stöd och vägledning. Nästan hälften av kommunerna anser även att uppföljningssamtal ger en möjlighet att kontrollera om studierna bedrivs aktivt och enligt plan.

Litet underlag manar till försiktighet i analysen

Det relativt låga antalet studerande hösten 2017 och den låga användningen av de avsatta medlen innebär att det finns skäl att vara försiktig i analysen av studiestartsstödet. I samband med tidigare satsningar har det visat sig att det tar tid att komma igång med en fungerande organisation. Dessutom tar det tid innan information och kunskap har spridits till såväl kommuner och myndigheter som till potentiella studerande. Både rekryteringsarbetet och studerandegruppen kan förändras efter hand, i takt med att stödet blir mer inarbetat.

Det finns också flera frågor om studiestartsstödet och kommunernas rekryteringsarbete som det ännu är för tidigt att analysera. Detta gäller bland annat frågor om hur studierna går och vad de leder till. Det har vid tidpunkten för denna studie varit för tidigt att utvärdera studie-resultat, fortsatta studier med studiestartsstöd eller studiemedel, samt utfallet för studerande vad gäller exempelvis sysselsättning. Även frågan om studiestartsstödet rekryterande effekt bör följas upp mer grundligt i ett senare skede.

1. Inledning

1.1 Uppdraget

CSN har fått i uppdrag att följa utvecklingen av studiestartsstödet. Vi ska särskilt följa upp och utvärdera kommunens rekryteringsarbete samt om kommunen har hållit uppföljnings-samtal med den studerande. Uppföljningen ska även omfatta viktiga erfarenheter när det gäller utvecklingen av studiestartsstödet. En delredovisning ska lämnas senast den 31 mars 2018 och uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 februari 2019.¹ Denna rapport är en delredovisning av uppdraget.

1.2 Uppgifter som används i rapporten

Datakällor

Uppgifterna om studiestartsstöd i redovisningen är i de flesta fall hämtade från CSN:s handläggningssystem för studiestartsstöd.

Vissa uppgifter som redovisas används dock inte i prövningen av rätten till studiestartsstöd och förekommer därför inte i handläggningssystemet. Dessa uppgifter rapporteras från kommunerna till CSN i samband med att en ansökan om studiestartsstöd lämnas in.² Detta gäller uppgifter om

- de organisationer kommunen har samverkat med i rekryteringen,
- vägledningssamtal,
- individuell studieplan,
- utbildningens inriktning,
- utbildningens koppling till ett lokalt eller regionalt bristyrkesområde, och
- sökandes utbildningsbakgrund.

Även uppgifter om uppföljningssamtal rapporteras från kommunerna till CSN utan att de används i CSN:s handläggning. Möjligheten att rapportera in uppgifter om uppföljningssamtal infördes i november 2017. Vår bedömning är att det därför finns risk för att rapporteringen av uppföljningssamtal kan vara lägre än det verkliga antalet uppföljningssamtal. Av den anledningen bör uppgifterna om uppföljningssamtal behandlas med försiktighet.

För att få ökade kunskaper om kommunernas rekryteringsarbete har vi även genomfört en enkätundersökning riktad till företrädare i kommunerna. Denna undersökning beskrivs nedan.

---

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Centrala studiestödsnämnden.

² Denna rapportering sker med stöd av 35 § lagen (2017:527) om studiestartsstöd, 31 § förordningen (2017:532) om studiestartsstöd och CSN:s föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2017:1) om beviljning av studiestartsstöd.

Tidsperiod

Uppgifterna i redovisningen avser andra kalenderhalvåret 2017, dvs. det första halvåret med studiestartsstödet. Även de uppgifter om ansökningar som redovisas avser studier under 2017. Till utvecklingen under 2018 återkommer vi i slutredovisningen av uppdraget i februari 2019. Dataunderlaget är framtaget i januari 2018.

När det gäller uppföljningssamtal har vi dock valt att redovisa alla uppgifter om uppföljningssamtal som hade kommit in till CSN vid tidpunkten för utsökningen i februari 2018. Det innebär att även uppföljningssamtal som hållits under 2018 kan finnas med i redovisningen. De studerande har dock studerat med studiestartsstöd under hösten 2017, vilket i dessa fall innebär att de troligen har studiestartsstöd även våren 2018, alternativt att uppföljningssamtalet hölls först efter studiernas slut.

Enkätundersökning

CSN:s uppdrag handlar bland annat om att följa upp och utvärdera kommunernas rekryteringsarbete. För att kunna göra det har vi varit i behov av uppgifter om de riktlinjer som kommunerna ska anta enligt 2 § lagen om studiestartsstöd. Vi har även varit i behov av andra uppgifter om rekryteringsarbetet, t.ex. uppgifter om var i en kommun rekryteringen sker, hur samverkan med andra går till och om kommunernas företrädare anser att studiestartsstödet har gjort det lättare att rekrytera personer med kort utbildning som står långt från arbetsmarknaden till studier. Därför har vi genomfört en enkätundersökning riktad till ansvariga för studiestartsstödet i kommuner som anmält deltagande för satsningen. Enkätundersökningen genomfördes i samverkan med Utredningen om en utvecklad studie- och yrkesvägledning (U 2017:10).

Undersökningen genomfördes i form av en webbaserad enkät som skickades ut via e-post. Enkäten ställdes till budgetansvariga för studiestartsstödet i kommuner som anslutit sig till satsningen. Enkäten skickades ut den 24 januari och undersökningen pågick t.o.m. den 16 februari.

Enkäten skickades till 235 mottagare³ och det kom in 146 svar, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 62 procent. Trots ett svarsbortfall på 38 procent bedömer vi att enkätunderlaget bör ge ett tillförlitligt underlag vad gäller kommunernas arbete med, och syn på, studiestartsstödet.

I samband med enkätundersökningen uppmanades kommunerna även att skicka in de lokala riktlinjer för rekryteringsarbetet som ska finnas i varje kommun som anslutit sig till studiestartsstödet. Det kom in 40 olika riktlinjer som omfattade 68 kommuner. Dessa riktlinjer sammanfattas i avsnitt 3.1.

1.3 Avgränsningar

Det finns flera frågor om studiestartsstödet och kommunernas rekryteringsarbete som det ännu är för tidigt att analysera. Detta gäller bland annat frågor om hur studierna går och vad de leder till. Det har vid tidpunkten för denna studie varit för tidigt att utvärdera studieresultat, fortsatta studier med studiestartsstöd eller studiemedel, samt utfallet för studerande vad gäller sysselsättning. Även frågan om studiestartsstödet rekryterande effekt bör följas upp mer grundligt i ett senare skede. Till några av dessa frågor kan vi återkomma i

---

³ Vissa mottagare representerar mer än en kommun.

slutredovisningen av uppdraget i februari 2019, medan vissa frågor kan utvärderas först efter att ytterligare tid passerat.

Det är vidare mycket svårt att med utgångspunkt i utfallet hösten 2017 försöka förutse den fortsatta utvecklingen av studiestartsstödet. I samband med tidigare satsningar har det visat sig att det tar tid att komma igång med en fungerande organisation. Dessutom tar det tid innan information och kunskap har spridits till såväl kommuner och myndigheter som till potentiella studerande. Det finns inte heller några helt relevanta jämförelsepunkter som kan användas för att göra en prognos av utvecklingen. Både rekryteringsarbetet och studerandegruppen kan dessutom förändras efter hand, i takt med att stödet blir mer inarbetat.

Det relativt låga antalet studerande hösten 2017 och den låga användningen av de avsatta medlen innebär sammantaget att det finns skäl att vara försiktig i analysen av materialet.

2. Studiestartsstöd hösten 2017

2.1 Det nya studiestartsstödet

Studiestartsstöd är ett nytt studiestöd som infördes den 1 juli 2017. Studiestartsstödet syftar till att öka rekryteringen till studier bland personer med kort utbildning och stort utbildningsbehov för att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Stödet ska vara ett redskap som kommunerna kan använda inom ramen för deras befintliga uppdrag att verka för att vuxna deltar i utbildning. Det är dock frivilligt för en kommun att ansluta sig till studiestartsstödet. Om kommunerna väljer att använda sig av stödet ska kommunerna i nära samarbete med bland annat Arbetsförmedlingen ta fram riktlinjer för hur stödet ska användas. Kommunen fattar beslut om vilka personer som uppfyller vissa av villkoren för stödet och CSN fattar beslut om övriga förutsättningar och betalar ut stödet. Varje kommun som anmält intresse för att använda sig av stödet får en årlig resursram för studiestartsstödet och stödet lämnas i mån av tillgängliga medel.

Studiestartsstöd lämnas till personer i åldern 25–56 år som har kort tidigare utbildning och ett stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Stödet får inte lämnas till den som har fått studiestöd de senaste tre åren. För att få studiestartsstöd måste man ha varit arbetslös på heltid och anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen de senaste sex månaderna.

Studiestartsstöd kan vid studier på heltid ges i högst 50 veckor och består enbart av bidrag. Den som studerar på heltid kan få studiestartsstöd med 2 161 kronor i veckan, vilket motsvarar ungefär 9 400 kronor under en månad. Bidraget är skattefritt. Den som har barn kan även få tilläggsbidrag.

2.2 Införandet av studiestartsstödet

Inför satsningen

Studiestartsstödet förutsätter ett väl fungerande samarbete mellan i första hand Arbetsförmedlingen, kommunerna och CSN. CSN ansvarade för införandet av, och information

om, satsningen. CSN involverade tidigt andra aktörer i arbetet med att ta fram ansökan, systemstöd och informationsmaterial.

Inför satsningen genomförde CSN bland annat följande aktiviteter.

- Budskapsworkshop

I februari 2017 anordnade CSN en budskapsworkshop om studiestartsstödet. Arbetsförmedlingen, Skolverket, Sveriges kommuner och landsting (SKL) och några kommuner medverkade. Syftet med workshopen var att nå en samsyn kring satsningen och hur den skulle presenteras och att lägga grunden för fortsatt samarbete.

- Referensgrupper

CSN skapade tidigt referensgrupper med representanter för Arbetsförmedlingen och olika kommuner i olika frågor, t.ex. kring utformningen av kommunernas systemstöd på www.csn.se.

- Konferenser

CSN anordnade under april-maj 2017 fyra införandekonferenser för deltagare från Arbetsförmedlingen och kommunerna. Vid konferenserna behandlades syftet med satsningen, de närmare villkoren för studiestartsstöd, vikten av samarbete mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna och regionala exempel på sådant samarbete.

Efter införandet

Efter studiestartsstödet ikraftträdande har CSN bland annat genomfört och deltagit i återkommande avstämningsmöten med Arbetsförmedlingen och SKL för att diskutera uppkomna tillämpnings- och rutinfrågor. SKL har även ett nätverk för förvaltningschefer inom vilket studiestartsstödet har diskuterats. CSN har dessutom under hösten 2017 deltagit vid Skolverkets konferenser för kommunrepresentanter om regionalt yrkesvux, för att där informera om satsningen på studiestartsstöd.

CSN deltar också när tillfälle ges i andra sammanhang för att för att informera om studiestartsstödet och dela med sig av myndighetens erfarenheter, exempelvis vid storstadskommunernas samarbetsmöte och vid workshop för Arbetsförmedlare och studie- och yrkesvägledare i Stockholms stad. CSN har även deltagit i informationsaktiviteter i olika kommuner.

Förutom CSN:s ordinarie information om studiestartsstöd har vi även tagit fram tryckt informationsmaterial som kan delas ut till sökande i samband med rekryteringen, t.ex. en folder och informationsblad på olika språk.

2.3 Några frågor av rättslig karaktär

Bestämmelser om studiestartsstöd finns i lagen (2017:527) om studiestartsstöd, förordningen (2017:532) om studiestartsstöd och i CSN:s föreskrifter och allmänna råd om beviljning av studiestartsstöd (CSNFS 2017:1).

Ny lagstiftning medför nya tillämpnings- och gränsdragningsfrågor, samt nya rutiner. Mot bakgrund av de ärenden som hittills har avgjorts anser vi att det finns skäl att särskilt uppmärksamma några frågor av rättslig karaktär: arbetslöshetsvillkoret, kravet att studiemedel

inte får ha uppburits de senaste tre åren, regler och rutiner kring ansökan om studiestartsstöd, samt frågan om hur allmän information ska utformas i ljuset av målgruppen för stödet.

Att vara anmäld som arbetssökande

Studiestartsstöd lämnas till den som varit anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen under minst sex sammanhängande månader och under samma tid varit arbetslös, deltagit i ett arbetsmarknadspolitiskt program eller deltagit i etableringsinsatser. Tidsperioden avser perioden närmast före den dag då ansökan kom in till CSN eller, om studierna påbörjats före den dagen, dagen närmast före studiestarten (4 § förordningen om studiestartsstöd). Innebörden av begreppen 'studiestart' respektive 'arbetslös' har därför en central betydelse vid bedömningen av den sökandes rätt till studiestartsstöd.

Studiestart

Den kommunala vuxenutbildningen (komvux) kännetecknas av flexibla studieupplägg. Studier vid komvux bedrivs allt mer sällan under normala höst- och vårterminer. Det är dessutom vanligt att studerande studerar under en tid, gör ett kortare uppehåll och därefter återgår till studier. CSN har förskrivit att studieuppehåll som uppgår till minst sex månader, innebär att den studerande anses ha en ny studiestart efter studieuppehållet. Ett studieuppehåll om sex månader eller mer innebär därför att den sökande måste uppvisa en ny period om sex månader med inskrivning hos Arbetsförmedlingen, för att kunna komma ifråga för fortsatt studiestartsstöd.

Arbetslöshet

Det finns ingen allmänt vedertagen och enhetlig definition av begreppet arbetslös. Arbetsförmedlingen menade i anslutning till att studiestartsstödet trädde i kraft att begreppet 'arbetslös' skulle likställas med begreppet 'öppet arbetslös'.⁴ CSN anslöt sig till denna tolkning. Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) har därefter i ett vägledande avgörande fastställt att endast den som varit *helt* arbetslös under en sexmånadersperiod, kan komma ifråga för studiestartsstöd.⁵

Praxis innebär att den som endast varit arbetssökande på deltid inte har rätt till studiestartsstöd och att den som varit förhindrad att ta ett erbjudet arbete inte heller har rätt till stödet. Sökande som har varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen under sex månader men som under denna tid har haft deltids-, visstids- och behovsanställningar, eller som på grund av sjukdom, föräldraledighet eller anstaltsvistelse varit förhindrade att ta ett erbjudet arbete, har därför nekats studiestartsstöd.

Enligt uppgifter från kommuner och Arbetsförmedlingen innebär hindret mot kortare tidsbegränsade anställningar att många potentiella sökande faller bort, särskilt i kommuner med ett utpräglat säsongsbetonat arbetsutbud. Flera kommuner har till CSN framfört kritik mot arbetslöshetsvillkoret. Många anser bland annat att särskilt de som har varit sjukskrivna hamnar "mellan stolarna" och borde anses tillhöra målgruppen. Kommuner har även fört fram andra personkategorier som enligt deras mening borde tillhöra målgruppen för studiestartsstödet. Studerande å sin sida uppger att de uppfattar att de "bestraffas" med att inte få studiestartsstöd, för att de valt att ta ett kortare tidsbegränsat arbete.

---

⁴ Arbetsförmedlingen den 14 juni 2017. *Lathund: Studiestartsstödets målgrupp och definition av arbetslöshetsvillkoret.*

⁵ ÖKS beslut den 23 oktober 2017 (ÖKS dnr. 2017-03130).

Att sökande inte uppfyller arbetslöshetsvillkoret är den vanligaste anledningen till att en ansökan avslås (se avsnitt 2.7). Många sökande tror dock att de uppfyller arbetslöshetsvillkoret enbart i och med att de är inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Det är vanligt att sökande som får avslag på sin ansökan skickar in ett intyg från Arbetsförmedlingen där det framgår att de är inskrivna som arbetssökande. Eftersom det inte är tillräckligt att vara inskriven som arbetssökande medför sådana intyg normalt inte att ett beslut kan ändras. CSN:s erfarenhet är att regelverket kring arbetslöshet ganska ofta skapar förvirring hos både sökande och kommunhandläggare då det kan vara svårt att förstå hur arbetslöshetsvillkoret är utformat.

Skrivelse från Arbetsförmedlingen och SKL

Den 28 februari 2018 lämnade Arbetsförmedlingen och SKL in en gemensam skrivelse till Utbildnings- och Arbetsmarknadsdepartementen.⁶ Skrivelsen innehåller förslag med avsikt att studiestartsstödet ska kunna användas på ett mer ändamålsenligt sätt. Arbetsförmedlingen och SKL menar att många personer med behov av insatsen idag är undantagna, exempelvis sjukskrivna, föräldralediga och tillfälligt timanställda. Förslagen i skrivelsen är i hög grad inriktade på en förändring av arbetslöshetsvillkoret som gör villkoret mindre detaljerat. Enligt förslagsställarna skulle en förändring öka den möjliga målgruppen för studiestartsstödet med ca 30 000–40 000 personer.

Krav på nyrekrytering

Studiestartsstöd får inte lämnas till den som inom de tre senaste åren har fått studiestöd enligt studiestödslagen (7 § lagen om studiestartsstöd). Begreppet 'fått studiestöd' har inte givits någon närmare definition. Begreppet diskuteras inte heller i förarbetena till lagen. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att studiestartsstöd lämnas till den som kan tänka sig att studera med studiemedel.

ÖKS har i ett vägledande avgörande⁷ slagit fast att begreppet 'fått studiestöd' enligt 7 § lagen om studiestartsstöd ska anses innebära att den studerande både ska ha bedrivit studier och haft en beviljning av studiestöd för dessa studier.

Ansökan om studiestartsstöd

En ansökan om studiestartsstöd ska lämnas in till den sökandes hemkommun. Om kommunen vid sin prövning bedömer att den sökande tillhör målgruppen för studiestartsstödet, ska kommunen överlämna sitt beslut tillsammans med den sökandes ansökan till CSN (26 och 27 §§ lagen om studiestartsstöd).

I praktiken loggar en tjänsteman vid kommunen in på CSN:s hemsida i den särskilda tjänst som CSN har tagit fram för studiestartsstödet. Tjänsten innehåller ett antal funktioner, bland annat en ansökan om studiestartsstöd. Den som ska ansöka om studiestartsstöd gör det därför alltid på plats hos kommunen, via en dator som kommunen tillhandahåller. När den sökande har färdigställt sin ansökan förs den i elektronisk form över till kommunens eget utrymme. Endast om kommunen därefter beslutar om att den sökande tillhör målgruppen för stödet, skickas den elektroniska ansökan vidare till CSN. Tvåstegsförfarandet innebär att CSN inte kan acceptera en elektronisk signatur av ansökningar om studiestartsstöd. CSN har inte kunnat hitta en hållbar teknisk lösning som medger att uppgifter om en elektronisk

---

⁶ Arbetsförmedlingen och Sveriges kommuner och landsting (2018). Förslag till förändringar av studiestartsstöd för att säkra reformens syfte. Dnr Af-2018/0009 2918 och SKL: 18/01178.

⁷ ÖKS beslut den 19 februari 2018 (ÖKS dnr. 2017-4028).

signatur som först har lagrats hos kommunen, senare och med bibehållen säkerhet kan föras över till CSN. Kommunen måste därför även skriva ut varje ansökan om studiestartsstöd, för undertecknande av den sökande. I de fall kommunen ska skicka ansökan vidare till CSN överför kommunen därför den elektroniska ansökan direkt till CSN, samtidigt som man skickar den undertecknade ansökan via posten.

Några kommuner var inledningsvis skeptiska till att den sökande är tvungen att fylla i sin ansökan på plats hos kommunen.⁸ CSN har dock efter införandet inte erfarit någon ytterligare sådan kritik. När studiestartsstödet infördes var det vanligt att kommuner tog kontakt med CSN och hade funderingar kring hur ansökan skulle göras rent praktiskt. Det var även vanligt med frågor om behörigheter och om hur webbtjänsten 'Mina tjänster' ska användas. Efterhand har dessa frågor minskat väsentligt i antal och de flesta frågor rör nu regler och rutiner. Att kommunen måste komplettera varje elektronisk överföring av en ansökan genom att skicka in en undertecknad ansökan vid ordinarie post upplevs dock alltjämt som ett inslag av onödig administration.

Förfarandet med en tvådelad ansökan⁹ har även givit upphov till vissa rättsliga och administrativa frågor, exempelvis hur CSN ska agera i de fall endast den elektroniska ansökan eller endast pappersansökan kommer in till CSN.

Information om studiestartsstöd

En återkommande fråga har varit i vilken utsträckning CSN ska lämna information om studiestartsstödet direkt till potentiella studerande. Målgruppen för studiestartsstödet förväntas inte på eget initiativ kontakta CSN eller söka information på CSN:s hemsida. CSN måste dock lämna viss basinformation om stödet. Återkoppling från bland annat Stockholms stad pekar dock på problemet med att allmän information om studiestartsstödet på CSN:s hemsida leder till att personer som inte tillhör målgruppen för satsningen kontaktar kommunen. Kommunen måste då lägga tid och resurser på att diskutera studiestartsstöd med, och hantera ansökningar från, personer som inte tillhör målgruppen. CSN överväger därför hur informationen om studiestartsstödet kan förtydligas och förkortas, för att inte skapa onödig efterfrågan hos kommunerna.

2.4 Kommuner och medelstildelning

Under andra kalenderhalvåret 2017 var 271 av Sveriges 290 kommuner anslutna till studiestartsstödet. Totalt fördelades 470,4 miljoner¹⁰ kronor till de deltagande kommunerna under 2017. Av dessa användes 22,6 miljoner kronor utnyttjades¹¹, vilket motsvarar ca 5 procent av de medel som fördelats.¹²

Varje kommun som ansluter sig till studiestartsstödet har en egen årsbudget, vilken fastställs utifrån kommunens andel av antalet personer i landet i åldern 25-56 år som uppfyller de krav

---

⁸ Se t.ex. CSN den 9 juni 2017 (dnr. 2017-119-4518). Sammanställning av remissvar om förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om beviljning av studiestartsstöd samt ändrade föreskrifter och allmänna råd om beviljning av studiemedel.

⁹ En elektronisk och en pappersansökan.

¹⁰ I den tilldelade summan ingår en övertilldelning som CSN har beslutat om för att anslaget, vid knappa resurser, ska kunna användas effektivt. Övertilldelning minskar risken för pengarna ska ta slut för de kommuner som är mest framgångsrika i rekryteringen. Avsatta medel enligt budget uppgick till 448 mnkr, vilket även är CSN:s målvärde för utnyttjandet.

¹¹ 24,2 mnkr utbetalades under året, varav en mindre del avser studier under 2018.

¹² För en sammanställning av samtliga deltagande kommuner: se bilaga.

som krävs för att ha rätt till studiestartsstödet. Av de anslutna kommunerna var det 177 kommuner som lämnade in minst en ansökan om studiestartsstöd för studier under hösten 2017 och 163 kommuner använde något av de medel de hade tilldelats.

De kommuner som använde störst andel av sina medel använde ungefär en tredjedel av det tilldelade anslaget. För de kommuner som lämnat in minst en ansökan om studiestartsstöd var den genomsnittliga budgetanvändningen knappt 12 procent. 108 kommuner använde inte något av de tilldelade medlen. De kommuner som använde störst andel av sin budget var Essunga, Hjo, Tidaholm och Övertorneå.

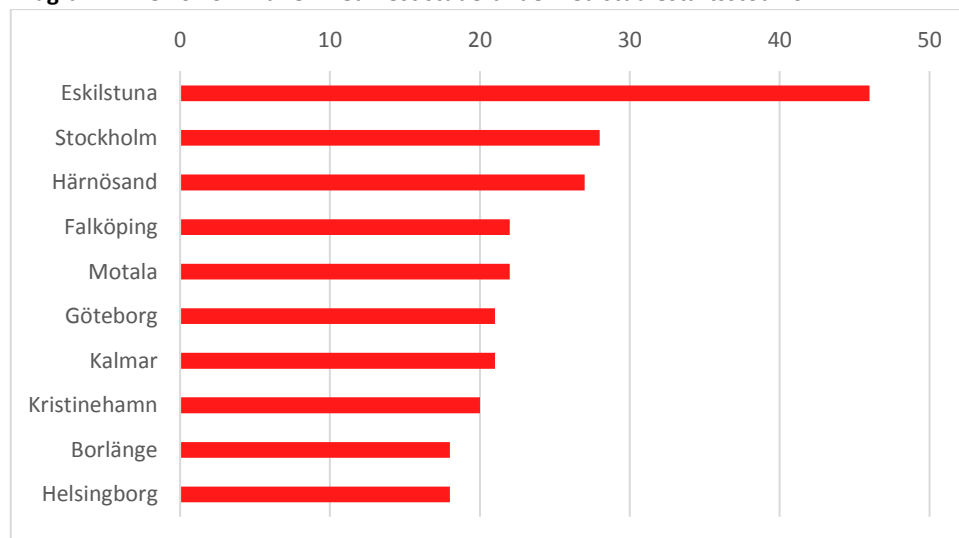
Tabell 1. De 10 kommuner som använt störst andel av sin budget 2017

Kommun	Utnyttjad andel av kommunens budget
Essunga	35 %
Hjo	33 %
Tidaholm	33 %
Övertorneå	33 %
Härnösand	30 %
Kristinehamn	30 %
Nybro	29 %
Falköping	27 %
Älvkarleby	26 %
Östersund	26 %

Räknat i kronor var det Eskilstuna som använde det högsta beloppet med 1,2 mkr. Därefter följde Stockholm (0,8 mkr), Motala (0,8 mkr), Falköping (0,7 mkr) och Borlänge (0,7 mkr).

Det var totalt 803 personer som fick studiestartsstöd för studier under hösten 2017. Eskilstuna var med sina 46 studerande den kommun som hade flest studerande med studiestartsstöd.

Diagram 1. De 10 kommuner med flest studerande med studiestartsstöd 2017

CSN:s erfarenhet från kontakter med kommunerna är att det för många kommuner har tagit tid att komma igång med rekryteringsarbetet. Det har bland annat berott på att riktlinjer ska tas fram, att rutiner måste skapas eller ändras och i vissa fall på att personal måste anställas för att kunna hantera studiestartsstödet. CSN:s bedömning från sina kontakter med kommuner är dock att kommunerna successivt har kommit igång mer och mer med sitt arbete.

I avsnitten 3.2–3.4 undersöker vi kommunernas budgetanvändning ur några olika perspektiv, exempelvis utifrån vem man samarbetat med i rekryteringsarbetet och utifrån kommutyp.

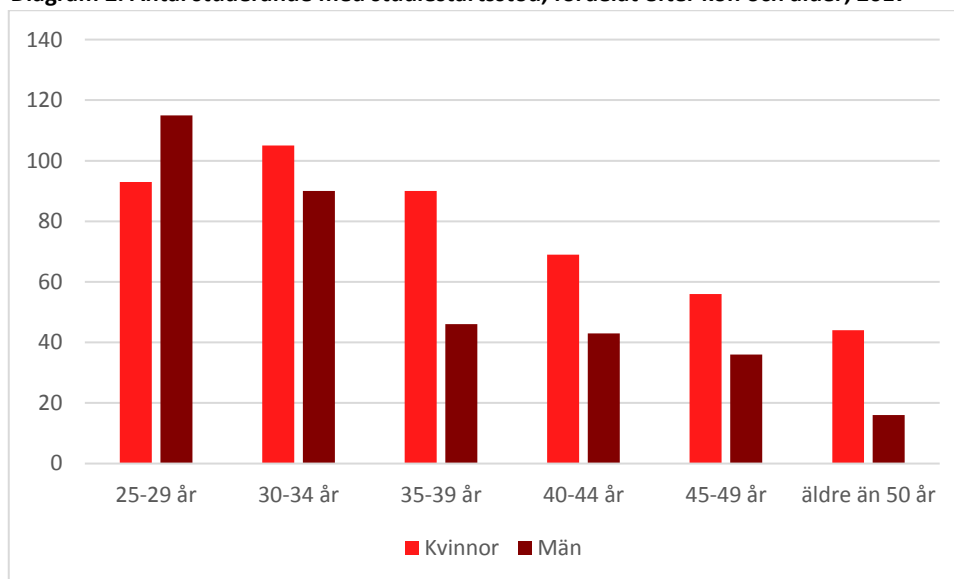
2.5 Många studerande med kort tidigare utbildning

De flesta har högst grundskoleutbildning

Totalt var det 1 282 personer som ansökte om studiestartsstöd för studier under andra kalenderhalvåret 2017. Av dessa var 57 procent kvinnor och 43 procent män.

Av dem som skickade in en ansökan om studiestartsstöd för studier under höstterminen 2017 var det 803 personer som fick studiestartsstöd utbetalt. Dessa var i genomsnitt beviljade ungefär 28 000 kronor vardera under halvåret.

Diagram 2. Antal studerande med studiestartsstöd, fördelat efter kön och ålder, 2017

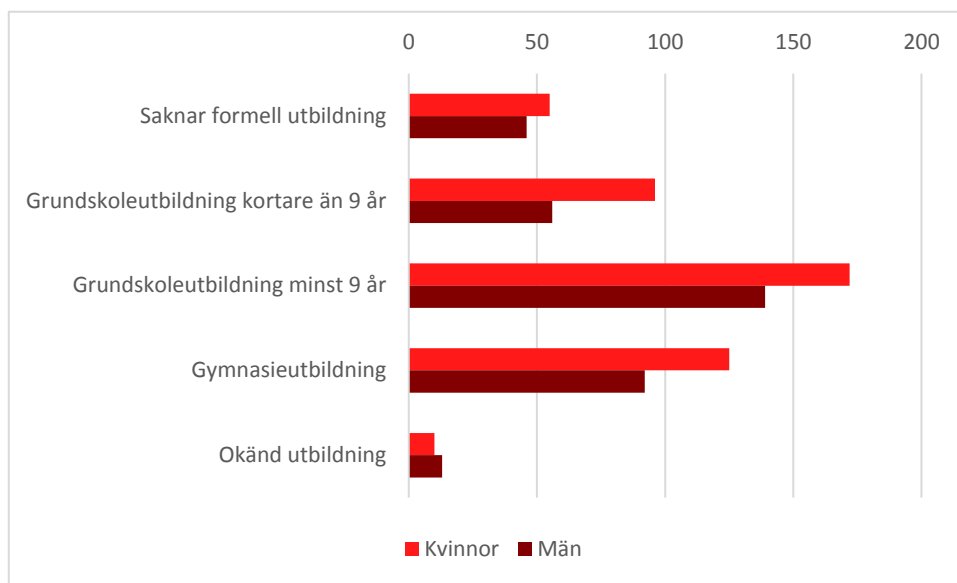

De flesta studerande fanns i de yngre åldersgrupperna och var således mellan 25 och 34 år. I den yngsta åldersgruppen var männen i majoritet. I övriga åldersgrupper var det dock fler kvinnliga än manliga studerande.

I samband med att en ansökan lämnas in till CSN lämnar kommunen även uppgift om sökandes utbildningsbakgrund.¹³

¹³ Avser den sökandes tidigare högsta utbildning. Uppgiften används inte i CSN:s prövning av studiestartsstöd. Det är oklart hur kommunerna har gjort bedömningen och hur utbildningsbakgrunden har verifierats.

Diagram 3. Antal studerande med studiestartsstöd , fördelat efter utbildningsbakgrund och kön, 2017

Majoriteten av de studerande har kort tidigare utbildning. Av samtliga hade 70 procent högst grundskoleutbildning, vilket motsvarar 564 personer. Ungefär 27 procent av de studerande hade gymnasieutbildning. Det är dock inte känt hur lång deras gymnasiala utbildning är.

Av de studerande var 307 svenska medborgare, vilket innebär att 62 procent av de studerande hade ett utländskt medborgarskap vid ansökningstillfället. Det vanligaste medborgarskapslandet förutom Sverige var Syrien.

Ganska många studerande har barn och får tilläggsbidrag till studerande med barn. Av samtliga var det 421 som fick tilläggsbidrag, dvs. lite mer än hälften av samtliga studerande. Av dessa var 73 procent kvinnor.

Tidigare studiemedel förekommer

Studiestartsstöd är inte avsett att ges till personer som hade kunnat tänka sig att studera med studiemedel. Stödet är avsett att rekrytera personer som inte hade valt att studera om studiemedel hade varit den enda möjligheten att finansiera studierna. Av detta skäl får studiestartsstöd inte lämnas till personer som har fått studiestöd inom de tre senaste åren före studierna.

Tabell 2. Antal och andel studerande med studiestartsstöd 2017 som tidigare haft studiemedel

	Antal	Andel (procent)
Samtliga studerande	803	100
Inte haft studiemedel	641	80
Haft studiemedel tidigare ¹	162	20
-varav på grundskolenivå	64	8
-varav på gymnasienivå	130	16
-varav på eftergymnasial nivå	13	2

¹ En person kan ha haft studiemedel för studier på mer än en utbildningsnivå.

Bland dem som haft studiestartsstöd under 2017 förekommer det att personerna haft studiemedel för mer än tre år sedan. Av de studerande var det 20 procent som någon gång tidigare haft studiemedel.

2.6 Flest studerar på gymnasienivå

Av dem som studerade med studiestartsstöd var det 726 personer som studerade på komvux och 77 personer som studerade på folkhögskola.

De flesta studerande med studiestartsstöd bedrev studier på gymnasienivå – 38 procent av de studerande studerade på grundskolenivå och 62 procent studerade på gymnasienivå. Mindre än 10 procent studerade på deltid. Av de utländska medborgarna med studiestartsstöd var det något vanligare med studier på grundskolenivå än på gymnasienivå. Bland de svenska medborgarna var studier på gymnasienivå klart vanligast.

Tabell 3. Antal studerande med studiestartsstöd, fördelat efter studienivå och omfattning

	Grundskolenivå		Gymnasienivå	
	Deltid	Heltid	Deltid	Heltid
Kvinnor	15	171	36	235
Män	7	113	19	207
	22	284	55	442

I samband med att en ansökan lämnas in till CSN anger kommunen om det handlar om en yrkesinriktad utbildning eller inte, om utbildningen kan anses vara en bristyrkesutbildning samt uppgift om utbildningsinriktning. Av de som haft studiestartsstöd studerade enligt dessa uppgifter 45 procent på en yrkesinriktad utbildning. Hela 40 procent av samtliga studerande ansågs dessutom studera på en bristyrkesutbildning. De vanligaste yrkesutbildningarna var inom områdena vård och omsorg (19 procent av samtliga studerande), barn och fritid (7 procent), fordon och transport (4 procent) samt restaurang och livsmedel (4 procent).

2.7 Hög andel får avslag på ansökan

Det kom in 1 282 ansökningar om studiestartsstöd till CSN som avsåg studier under 2017. Av dessa ansökningar beslutades 1 244 med bifall eller avslag. Resterande ansökningar har avslutats eller avskrivits. Av bifalls- och avslagsbesluten beslutade CSN 68 procent med bifall och 32 procent med avslag.

Tabell 4. Antal och andel avslag fördelat efter orsak till avslag, de fem vanligaste orsakerna

Avslagsgrund	Antal avslag	Andel av totala antalet avslag ¹
Uppfyller ej arbetslöshetsvillkor	288	72%
Obetalda avgifter på studielån	47	12%
Samordning med ersättning från Försäkringskassan	30	7%
Ej rätt till svenskt studiestöd	21	5%
Studerat med studiemedel inom 3 år	21	5%

¹ Ett beslut kan ha flera avslagsgrunder. Den totala andelen avslag överstiger därför 100 procent.

Orsak till hela 72 procent av avslagsbesluten var att den sökande inte uppfyllde arbetslöshetsvillkoret, dvs. kravet på inskrivning hos Arbetsförmedlingen under en sammanhängande tid om minst sex månader.

3. Kommunernas rekryteringsarbete

3.1 Riktlinjer för rekryteringsarbetet

Villkoren för studiestartsstödet är allmänt hållna. En avsikt med det är att hanteringen ska kunna anpassas till de lokala omständigheter som råder i olika kommuner och på regionala arbetsmarknader. För att stödet ändå ska kunna hanteras på ett rättvist och rättssäkert sätt ska det fastställas lokala riktlinjer för hur stödet ska användas och vilka tolkningar som ska göras.¹⁴

Det är kommunen som beslutar om de lokala riktlinjerna för rekryteringsarbetet. Vid utformningen av riktlinjerna ska dock kommunen samarbeta med andra. Enligt 2 § lagen om studiestartsstöd ska en kommun i nära samarbete med Arbetsförmedlingen anta riktlinjer för rekryteringsarbetet, efter att ha inhämtat synpunkter från Försäkringskassan och lokala företrädare för arbetsmarknadens parter och folkbildningen.

Har kommunerna beslutat om riktlinjer?

Den enkätundersökning vi har genomfört visar att de flesta kommuner, men inte alla, har fastställt lokala riktlinjer för arbetet med studiestartsstödet. Av de svarande kommunerna anger 84 procent att de har fastställt riktlinjer och 16 procent att de inte har gjort det.

Med vilka samverkade kommunerna i arbetet med riktlinjerna?

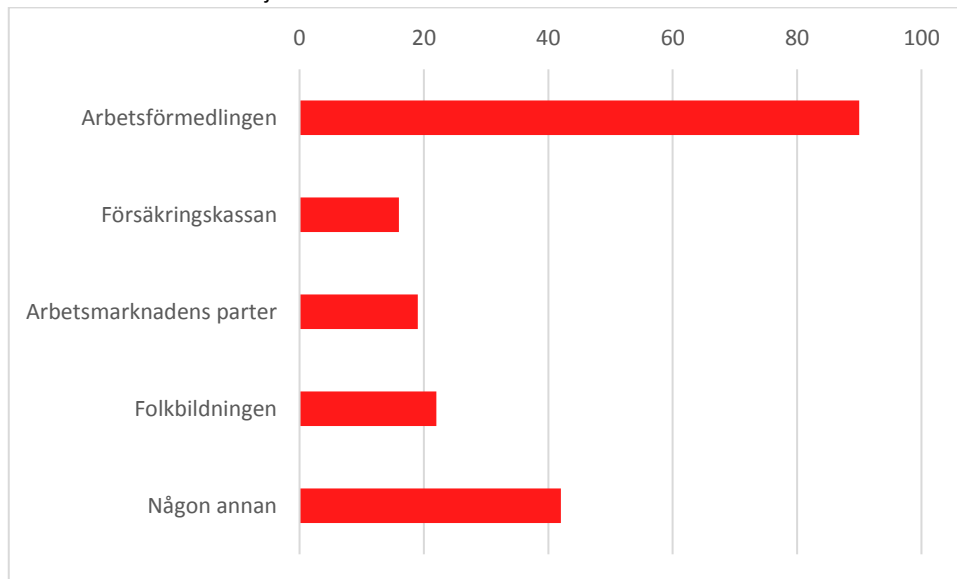
Bland de kommuner som fastställt och fattat beslut om riktlinjer för studiestartsstödet hade 90 procent dessförinnan inhämtat synpunkter från Arbetsförmedlingen. Ungefär en femtedel hade inhämtat synpunkter från vardera Försäkringskassan, arbetsmarknadens parter eller folkbildningen.

---

¹⁴ Prop. 2016/17:158 Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd.

Diagram 4. Svar på frågan: Från vilka inhämtade ni synpunkter innan riktlinjerna antogs? Flera svarsalternativ kunde väljas.

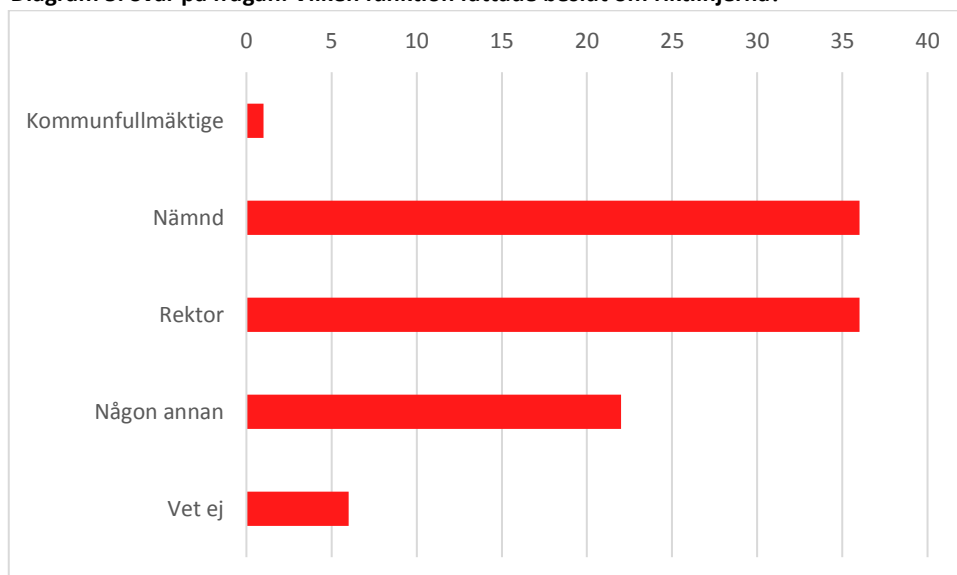

Bland dem som angivit 'någon annan' handlar det främst om att man inhämtat synpunkter från andra kommuner. Många anger även att man hämtat in synpunkter från andra delar av den kommunala förvaltningen, t.ex. en arbetsmarknadsenhet eller socialförvaltningen. Även CSN och Regeringskansliet förekommer bland de övriga organisationer som kommunerna anger att de inhämtat synpunkter från.

Beslut om riktlinjerna

I kommunerna var det vanligast att antingen en nämnd, företrädesvis utbildningsnämnden, eller rektor, fattade beslut om riktlinjerna för studiestartsstödet. Bara i något enstaka fall beslutades riktlinjerna av kommunfullmäktige.

Diagram 5. Svar på frågan: Vilken funktion fattade beslut om riktlinjerna?

För drygt en femtedel av riktlinjerna anges i enkätundersökningen att beslutet fattades av 'någon annan'. Vanligast tycks i dessa fall vara att det fattas gemensamma beslut av flera parter, t.ex. chef för Arbetsförmedlingen och rektor eller chef för Arbetsförmedlingen och en förvaltnings- eller enhetschef på kommunen. I en del fall har riktlinjerna beslutats gemensamt av rektorer i flera kommuner. Även rektor på folkhögskola förekommer som en beslutande part tillsammans med en kommun.

Riktlinjernas innehåll

I samband med den genomförda enkätundersökningen bad vi kommunerna att skicka in sina riktlinjer för rekryteringsarbetet till CSN. Vi fick in 40 olika riktlinjer som omfattar 68 kommuner.¹⁵ Det är dessa riktlinjer som sammanfattas och diskuteras i detta avsnitt.

Riktlinjerna varierar givetvis mellan olika kommuner, både till form och innehåll. Vissa har kortfattade riktlinjer som i princip enbart ansluter till lagstiftningen. I en del fall innehåller riktlinjerna enbart en definition av vad som ska avses med kort utbildning, i andra fall omfattar riktlinjerna allt från studiestartsstödet bakgrund och syfte till frågor om organisering av arbetet, insatser, definitioner och prioriteringar. Riktlinjerna innehåller några ofta förekommande punkter som kan rubriceras ungefär enligt följande.

- Lagstiftning, motiv, bakgrund och förutsättningar.
- Organisation och rutiner.
- Insatser och åtgärder.
- Definitioner och prioriteringar.

Vi redogör här för hur olika riktlinjer är utformade i dessa delar.

Lagstiftning, motiv, bakgrund och förutsättningar

Många kommunala riktlinjer innehåller en bakgrund där förarbetsuttalanden och lag- och förordningsbestämmelser utgör grunden. Denna del av riktlinjerna utgör då oftast en ingång till kommunens egna ställningstaganden.

I en del fall tar man i denna del även upp vilka medel för studiestartsstöd som står till kommunens förfogande. I några fall görs även en mer ambitiös beskrivning av lokala förutsättningar, t.ex. aktuella förhållanden på den lokala eller regionala arbetsmarknaden och en lokal eller regional målgruppsanalys.

Organisation och rutiner

Under rubriken 'organisation och rutiner' återger vi kommuners principer för organiseringen av arbetet med studiestartsstödet och rekryteringen av studerande. Sådana principer är vanligt förekommande i de lokala riktlinjerna. I denna del kan exempelvis slås fast vilka aktörer som ansvarar för att identifiera personer som tillhör målgruppen för studiestartsstöd. Vanliga exempel på sådana aktörer är:

- Arbetsförmedlingen.
- Kommunens socialförvaltning (enheter för vuxna, arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd).

---

¹⁵ I flera fall samverkar kommuner i rekryteringsarbetet och har antagit gemensamma riktlinjer.

- Utbildningsförvaltningen, vuxenutbildningen, studie- och yrkesvägledningen.

Många riktlinjer innehåller rutinbeskrivningar. Exempelvis är det vanligt med en skiss över rekryterings- och ansökningsprocessen. I riktlinjerna förekommer det i vissa fall mer detaljerad information om hur kontakterna mellan de olika aktörerna ska gå till, både vad gäller själva rekryteringen och när det bland annat gäller återrapportering mellan aktörerna. I vissa fall används särskilda blanketter, listor eller liknande, vilka kan utgöra bilagor till riktlinjerna.

I många riktlinjer framgår vem inom kommunen som är beslutande för studiestartsstöd inom kommunen, vilket vanligen är medarbetare inom studie- och yrkesvägledningen eller vuxenutbildningen (t.ex. rektor eller av rektor utsedd person).

Vissa riktlinjer innehåller även rutiner för hur arbetet med studiestartsstödet förhåller sig till andra delar av vuxenutbildningen. Det kan i dessa fall till exempel handla om att det tydliggörs att en individuell studieplan ska upprättas i anslutning till att en ansökan om studiestartsstöd lämnas in, när vägledning ska ges och hur denna vägledning ska vara utformad. Även förhållandet till andra delar av kunskapslyftet, exempelvis yrkesvux, tas upp i några riktlinjer.

Insatser och åtgärder

I en del riktlinjer förekommer principer för, eller exempel på, insatser som ska användas i rekryteringsarbetet. Det handlar i dessa fall ofta om informationsmöten hos Arbetsförmedlingen eller kommunen och individuella och motiverande samtal.

Ganska många riktlinjer innehåller även principer för uppföljande och stödjande insatser. Särskilt vanligt är det att det av riktlinjerna framgår att många av de som kommer att studera med studiestartsstöd kan ha stora behov av stöd i sina studier och att sådant stöd då kan ges t.ex. i form av löpande vägledning. I några fall trycks i riktlinjerna på att kommunen aktivt ska uppmana sådana personer som kan antas tillhöra målgruppen att ansöka om studiestartsstöd. Någon riktlinje innehåller uppgifter om hur man ska förfara om den studerande inte uppvisar tillräcklig studieprogression.

Definitioner och prioriteringar

Den dominerande delen av många riktlinjer handlar om definitioner. Vanligast är att det definieras vad som i kommunen ska menas med 'kort utbildning' och 'ett stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden', dvs. de kriterier i 4 § lagen om studiestartsstöd som kommunen har att pröva.

Kort utbildning

I riktlinjerna gör kommunerna olika definitioner av vad som ska avses med 'kort utbildning'. Flera kommuner har också en prioriteringsordning för sökande med olika utbildningsbakgrund, i det fall det skulle bli nödvändigt att prioritera mellan sökande.

Flera kommuner gör en förhållandevis 'vid' definition av vad som avses med kort utbildning. En typisk sådan 'vid' definition innebär att den som saknar grundläggande behörighet till eftergymnasiala studier ska anses ha kort utbildning.

Många anger att det med kort utbildning ska avses personer som inte har ett slutbetyg eller en gymnasieexamen från en treårig gymnasieutbildning eller motsvarande. I flera fall förekommer också närmare definitioner av vad som ska avses med en treårig gymnasieutbildning.

I enstaka fall anges att även vissa personer som har avslutat en utbildning på gymnasienivå kan anses tillhöra målgruppen för studiestartstödet. Så kan vara fallet om utbildningen med hänsyn till ålder eller omfattning behöver kompletteras, vilket omtalas på exempelvis följande vis i en riktlinje:

- i. De som har en äldre treårig yrkesutbildning (mellanårsprogrammet eller äldre betyg) och där Vuxenutbildningen i samråd med Arbetsförmedlingen anser att den inte längre anses relevant i förhållande till arbetsmarknaden
- ii. De som har ett slutbetyg men där den grundläggande behörigheten saknas eller där relevanta yrkeskurser är icke godkända.
- iii. Utländsk yrkesutbildning där Vuxenutbildningen i samråd med Arbetsförmedlingen anser att den inte längre kan anses vara relevant i förhållande till arbetsmarknaden.”

I lite mer ’snäva’ riktlinjer anges att det med kort utbildning avses personer som högst kan ha en tvåårig gymnasieutbildning.

Flera kommuner avstår också från att utveckla vad som avses med ’kort utbildning’. Riktlinjerna innehåller i dessa fall lagens lydelse och eventuellt vissa skrivningar hämtade från förarbetena.

I flera fall förekommer särskilda riktlinjer för bedömningen av utländsk utbildning. Sådana kan innebära att en utländsk utbildning ska värderas av Universitets- och högskolerådet (UHR) innan en ansökan kan godtas eller att en person med en utbildning som UHR inte kan bedöma ska anses ha kort utbildning och därmed tillhör målgruppen. Andra förekommande ställningstaganden är att en sökande måste ha avslutat Sfi D eller att en avslutad utländsk högre utbildning inte kan ses som låg utbildning, även om den utländska utbildningen inte ger behörighet till högre studier i Sverige.

Stort behov av utbildning

Vad som avses med ’stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden’ är inte lika väl utvecklat i riktlinjerna som vad som avses med ’kort utbildning’. De flesta riktlinjer innehåller inte någon diskussion om begreppet.

I några fall kopplas utbildningsbakgrunden samman med begreppet ’stort behov av utbildning’. Den som bedöms ha kort utbildning anses även ha ett stort behov av utbildning.

Några riktlinjer anknyter till personens ställning på arbetsmarknaden, t.ex. att den sökande måste stå långt ifrån arbetsmarknaden. I dessa fall är det vanligt att det anges att en bedömning ska göras i varje enskilt fall i samråd med företrädesvis Arbetsförmedlingen. I en riktlinje anges att bedömningen ska vara att den utbildning en studerande med studiestartsstöd ska gå måste leda till förbättrade utsikter på arbetsmarknaden.

Vanligt med prioriteringsordning

Ofta innehåller riktlinjerna även en prioriteringsordning för sökande. Dessa prioriteringsordningar är i de allra flesta fall kopplade till de sökandes utbildningsbakgrund. Dessa är relativt samstämmiga och kan sammanfattas på följande sätt.

1. Ofullständig grundskoleutbildning.
2. Nioårig grundskoleutbildning.
3. Ej slutförd gymnasieutbildning.

4. Slutförd gymnasieutbildning som inte är gångbar på arbetsmarknaden.

Det förekommer även prioriteringsgrunder som väger samman utbildningsbakgrund och frågan om behov av utbildning för etableringen på arbetsmarknaden. Ett exempel på en sådan prioritering är att kortast utbildning prioriteras högst, men att det vid lika utbildningsbakgrund ska ges företräde till den som vill studera inom ett bristyrkesområde. Ett annat exempel är att den med längst tid i arbetslöshet prioriteras högre än den med kortare tid som arbetslös.

Övriga förekommande kriterier och prioriteringsgrunder

I flera fall påtalas i riktlinjerna att stödet enbart ska ges till studerande som annars inte skulle ha valt att studera. I enstaka fall anges att ansökningar ska avslås om de kommer in till kommunen utan att kommunen uppmanat den sökande att ansöka om stödet.

Även jämställdhetssträvanden uttrycks i några riktlinjer. I enstaka fall anges också att personer som tillhör målgruppen och samtidigt uppbär försörjningsstöd, särskilt bör uppmuntras att påbörja studier med studiestartsstöd. Det förekommer också att vissa grupper pekats ut som potentiella 'rekryteringsbaser' för studiestartsstöd, t.ex. relativt nyanlända personer som har lämnat etableringsfasen eller nyanlända kvinnor.

En kommun väljer att ge företräde till "återsökande" till studiestartsstödet. En kommun anger särskilt att studiestartsstöd endast ska ges till personer som bedöms vara tillräckligt motiverade och har tillräckliga förmågor för att, med stöd, kunna genomföra utbildningen. I detta sammanhang uttalas att de som beviljas studiestartsstöd ska ha tillräckliga språkkunskaper.

Flera kommuner anger särskilt att studiestartsstöd kan ges till studerande såväl på komvux som på en folkhögskola.

3.2 Samverkan i rekryteringsarbetet

Studiestartsstödet är ett verktyg som kommunerna kan välja att använda inom ramen för sitt ansvar att rekrytera personer till studier. Kommunens rekryteringsarbete ska ske i samverkan med Arbetsförmedlingen (2 § lagen om studiestartsstöd). Denna samverkan behöver dock inte ske på individnivå.

Studie- och yrkesvägledningen ofta ansvarig i kommunen

Enligt den genomförda enkätundersökningen är det vanligast att kommunens arbete med rekrytering av enskilda sker samlat på ett ställe, oftast på en central studie- och yrkesvägledning. Av kommunerna anger 41 procent att rekryteringen sker centralt och ytterligare 18 procent att rekryteringsarbetet både sker centralt och lokalt hos olika utbildningsanordnare. 13 procent av kommunerna svarar att rekryteringsarbetet sker mer utspritt, t.ex. hos lokala studie- och yrkesvägledare hos utbildningsanordnarna. Många kommuner anger i sina svar att rekryteringsarbetet även i enskilda fall sker i nära samverkan med Arbetsförmedlingen.

Samverkan med Arbetsförmedlingen i rekryteringen av enskilda

I samband med att en ansökan lämnas in till CSN lämnar kommunen även uppgift om vilka man eventuellt har samverkat med i rekryteringen av den person ansökan avser.

Tabell 5. Antal och andel studerande med studiestartsstöd 2017 där samverkan förekommit i samband med rekryteringen, fördelat efter organisation

Organisation	Samverkan ¹	
	Antal	Andel
Arbetsförmedlingen	579	72
Folkhögskola	35	4
Försäkringskassan	6	1
Övriga	218	27
Ingen samverkan	62	8

¹ Flera svarsalternativ kunde väljas, summan av andelarna överstiger därför 100 procent.

För 72 procent av dem som hade studiestartsstöd under 2017 samverkade kommunen med Arbetsförmedlingen i rekryteringen. I 8 procent av ärendena samverkade inte kommunen med någon annan organisation. I 27 procent av ärendena anger kommunen att man samverkat med 'någon annan'. Det är oklart vad som avses i dessa fall. En trolig förklaring är dock att man med 'någon annan' avser antingen andra kommuner eller andra delar av den egna kommunen, t.ex. socialförvaltningen. Enligt svaren på den genomförda enkäten är det 34 procent av kommunerna som i någon form samverkar med andra kommuner i rekryteringsarbetet. Även från CSN:s kontakter med kommuner har det framkommit att flera kommuner har skapat nätverk med andra kommuner för att kunna utbyta erfarenheter med varandra.

Gemensamma rutiner

I en fråga med öppet svarsalternativ i enkätundersökningen riktad till kommunerna lämnar respondenterna en kort beskrivning av hur samverkan med andra går till i rekryteringsarbetet. Vanligast verkar vara att kommunen gemensamt med Arbetsförmedlingen lägger upp rutinerna för rekryteringsarbetet. Även gemensamma informationsmöten med potentiella studerande förefaller vanligt, liksom vecko- eller månadsvisa möten mellan tjänstemän från både kommun och Arbetsförmedling. Vid både informationsmöten och möten på tjänstemannanivå kan även folkhögskolor delta.

Själva rekryteringen av enskilda tycks ofta inledas hos Arbetsförmedlingen. De personer som bedöms tillhöra målgruppen hänvisas vidare till den inom kommunen som ansvarar för studiestartsstödet. Motsvarande ordning förekommer även inom kommuner, där socialförvaltningen rekryterar potentiella studerande och hänvisar dessa till ansvarig inom vuxenutbildningen.

Det förekommer också, särskilt när Arbetsförmedlingen och kommunen delar lokal, att det hålls trepartsmöten med företrädare för kommunen, Arbetsförmedlingen och den studerande.

I vissa enkätsvar anges att samarbetet med Arbetsförmedlingen ännu inte kommit igång, men att det finns planer för ett sådant samarbete under 2018. I några fall uttrycker kommunföreträdarna frustration över att det är svårt att samarbeta med Arbetsförmedlingen och att inget fungerande samarbete har kunnat etableras.

Nationell, regional och lokal samverkan för att fler med kort utbildning ska påbörja reguljära studier

Arbetsförmedlingen bedömer att studiestartsstödet är en viktig komponent i den samverkan som har till syfte att bland annat få fler arbetslösa att övergå till reguljära studier.¹⁶ Arbetsförmedlingens bedömning är att den nationella samverkan har utvecklats starkt och att studiestartsstödet har bidragit till att samverkan mellan bland annat Arbetsförmedlingen, SKL, CSN och Skolverket har utvecklats. Även den regionala och lokala samverkan har enligt Arbetsförmedlingen ökat, vilket återspeglas i att antalet gemensamma aktiviteter ökar. Exempel på sådana aktiviteter är gemensamma motivations- och rekryteringsträffar där Arbetsförmedlingen letar upp lämpliga målgrupper och bjuder in medan kommunen, folkhögskola eller andra aktörer bidrar med information och inspiration om lämpliga utbildningar. Inom ramen för arbetet för att få arbetslösa att övergå till reguljära studier omnämns sådana träffar särskilt ofta som en metod för rekrytering av deltagare som har rätt till just studiestartsstöd.

3.3 Vägledningssamtal och individuella studieplaner

När personer i målgruppen har identifierats bör kommunen, enligt propositionen för studiestartsstödet, hålla informations- och vägledningssamtal med den enskilde.¹⁷ Vid studier på grundläggande nivå har kommunen en skyldighet att se till att den som avser att påbörja utbildning på grundläggande nivå erbjuds studie- och yrkesvägledning. För alla som ska studera inom komvux ska dessutom en individuell studieplan upprättas.

Uppgifter om vägledningssamtal och individuella studieplaner lämnas från kommunen till CSN i samband med överlämnandet av en ansökan om studiestartsstöd. Enligt dessa uppgifter erbjöds 95 procent av de studerande ett vägledningssamtal och i 92 procent av fallen genomfördes också ett sådant samtal. En individuell studieplan har upprättats för 93 procent av de studerande.

3.4 Rekryteringsarbetet och rekryteringen till studier

Hur har olika kommuner lyckats i sin rekrytering?

Olika kommuner har än så länge lyckats olika väl med att rekrytera personer till studier med studiestartsstöd. Det kan i detta sammanhang vara av intresse att undersöka om olika grupper av kommuner lyckats olika väl eller på något annat sätt skiljer sig åt vad gäller rekryteringsarbetet. I de följande avsnitten använder vi bland annat följande indelning av kommunerna i tre olika grupper¹⁸:

- Mindre städer och landsbygdskommuner
- Större städer och kommun nära större stad

---

¹⁶ Arbetsförmedlingen (2018). Uppföljning av införande och resultat. Matchning till jobb genom utbildning. Februari 2018. Dnr Af-2018/0009 2974.

¹⁷ Prop. 2016/17:158, s. 40.

¹⁸ Enligt klassificering gjord av Sveriges kommuner och landsting (SKL). Se <https://skl.se/tjanster/kommunerlandsting/faktakommunerochlandsting/kommungruppsindelning.2051.html> (hämtad 2018-02-16).

- Storstäder och storstadsnära kommuner

Vid en fördelning av de kommuner som anmält sig efter hur stor del av de tilldelade medlen man använt, visar det sig att mindre städer och landsbygdskommuner är de som i genomsnitt använt störst del av de medel de tilldelats för studiestartsstöd. Dessa använde i genomsnitt 6,8 procent av de tilldelade medlen. Storstäder och storstadsnära kommuner använde i genomsnitt 2,4 procent av de avsatta medlen.

Tabell 6. Andel använda medel, fördelat efter kommuntyper

	Andel av budget som använts				Genomsnittlig budgetanvändning
	0 %	1-24 %	25-49 %	50-100 %	
Mindre städer och landsbygdskommuner	39 %	54 %	7 %	0 %	6,8 %
Större städer och kommuner nära större städer	42 %	54 %	3 %	0 %	5,2 %
Storstäder och storstadsnära kommuner	58 %	42 %	0 %	0 %	2,4 %

Av de 38 kommuner som betecknas som storstäder eller storstadsnära kommuner är det 22 som inte använt något av de tilldelade medlen, vilket motsvarar 58 procent av dessa kommuner. Bland mindre städer och landsbygdskommuner är motsvarande andel 39 procent. Siffrorna tyder på att startsträckan kan vara längre i en större kommun än i en mindre och att det tar längre tid för storstäderna att komma igång med rekryteringsarbetet. Andra orsaker till skillnaderna skulle kunna vara olika prioritering i olika kommuner eller att arbetsmarknadsläget skiljer sig åt mellan olika kommuntyper.

Ligger särskilda insatser bakom många studerande och högt nyttjande av tilldelade medel?

På grund av få studerande är det svårt att dra några slutsatser om rekryteringsarbetets påverkan på utfallet i de olika kommunerna. Trots det redovisar vi här några översiktliga resultat.

11 kommuner använde mer än 25 procent av sin budget. Av samtliga 803 studerande som hade studiestartsstöd kom 121 från dessa 11 kommuner. En hypotes skulle kunna vara att de kommuner som rekryterat många studerande i förhållande till sina medel har en frekvent och fungerande samverkan med andra organisationer, t.ex. Arbetsförmedlingen.

Genom de uppgifter som lämnas till CSN i samband med att en ansökan skickas in kan vi jämföra samverkan i rekryteringen m.m. för de kommuner som skickat in ansökningar. Det går dock inte att utifrån dessa uppgifter se att de kommuner som har rekryterat förhållandevis många studerande skiljer sig från övriga kommuner på något tydligt sätt. Exempelvis tycks samverkan mellan kommunen och Arbetsförmedlingen vara ungefär lika frekvent i kommuner med lågt och högt budgetnyttjande. Däremot finns det en tendens att de kommuner som har högre budgetnyttjande i större utsträckning håller vägledningssamtal med de studerande. Av de ärenden som kom från de 11 kommuner med högst budgetnyttjande hade ett vägledningssamtal hållits med 98 procent av personerna. För ärenden från övriga kommuner hade ett vägledningssamtal hållits med 91 procent av de sökande.

När det gäller samverkan i rekryteringsarbetet går det inte heller att se några markanta skillnader mellan olika kommuntyper (storstäder och storstadsnära kommuner, större städer

och kommuner nära större städer, mindre städer och landsbygdskommuner). Olika kommuntyper tycks exempelvis i lika hög grad samverka med Arbetsförmedlingen.

En viktig tanke med samarbetet med Arbetsförmedlingen är givetvis att Arbetsförmedlingen har kontakt med många personer som tillhör målgruppen för studiestartsstödet. En annan fördel att samverka med Arbetsförmedlingen kan vara att en sådan samverkan skulle kunna leda till att de studerande som rekryteras till studier i högre utsträckning utgår från arbetsmarknadens behov och studerar inom ett bristyrkesområde. Det går dock inte att se någon skillnad i andelen som studerar inom ett bristyrkesområde utifrån vem kommunen samverkat med i rekryteringen. Det finns inte heller några tydliga mönster när det gäller samverkan och inriktning på studierna.

Rekryteringsarbetet och andelen bifall och avslag

De 1 282 ansökningar om studiestartsstöd som avsåg studier under hösten 2017 fördelade sig på 1 226 personer. I detta avsnitt tittar vi på det senast fattade beslutet om studiestartsstöd för dessa personer.

En hypotes skulle kunna vara att samverkan med framför allt Arbetsförmedlingen skulle kunna förebygga avslagsbeslut eftersom Arbetsförmedlingen har kunskap om en persons arbetsmarknadsstatus och tid i arbetslöshet. Av samtliga ärenden fattades beslut om avslag i 32 procent av ärendena. I ärenden där samverkan skett med Arbetsförmedlingen avlogs 30 procent av ärendena. Det går således inte att säga att samverkan med Arbetsförmedlingen på ett påtagligt sätt tycks öka sannolikheten för att den sökande får sin ansökan beviljad.

Inte heller går det att se något tydligt samband mellan att ett vägledningssamtal genomförts och en högre andel beviljade ansökningar. Andelen ärenden som beslutas med bifall respektive avslag är ungefär densamma i de fall ett vägledningssamtal har hållits med den sökande som i de fall där det inte har hållits något vägledningssamtal.

Vidare är andelen bifall och avslag nästan helt identisk när det gäller ansökningar som lämnats från olika kommuntyper. Det finns alltså inte något samband mellan kommuntyp och sannolikheten att en ansökan beviljas eller beslutas med avslag.

Det har förekommit att kommuner har beställt statistik från CSN för att ta reda på anledningen till eventuella avslag på ansökningar om studiestartsstöd, för att på så sätt kunna förbättra sitt rekryteringsarbete.

Påverkas studerandesammansättningen av rekryteringsarbetet?

Påverkas studerandesammansättningen av de rekryteringsinsatser som genomförs av en kommun i form av samverkan och vägledningssamtal? Så tycks inte vara fallet. Kön- och åldersfördelningen bland samtliga personer som lämnat in en ansökan är likartad oavsett samverkanspartner och oberoende av om det hållits ett vägledningssamtal eller inte.

När det gäller studerandes utbildningsbakgrund går det att skönja vissa skillnader beroende på vem kommunen samverkat med i rekryteringen. Att den sökande har kort tidigare utbildning tycks exempelvis vara vanligt om rekryteringen skett i samverkan med en folkhögskola. Med hänsyn till att det inte är särskilt många som hittills har studerat med studiestartsstöd finns det dock stora skäl att vara försiktig med slutsatserna i denna del.

Tabell 7. Utbildningsbakgrund hos studerande, fördelat efter vem kommunen samverkat med

Samverkanspartner	Utbildningsbakgrund				
	Saknar formell utbildning	Grundskola <9 år	Grundskola >=9 år	Gymnasial	Okänd
Arbetsförmedlingen	12 %	21 %	29 %	34 %	3 %
Folkhögskola	24 %	18 %	35 %	14 %	8 %
Försäkringskassan	0 %	15 %	38 %	46 %	0 %
Arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation	0 %	17 %	17 %	67 %	0 %
Någon annan	12 %	17 %	47 %	21 %	3 %
Ingen samverkan	11 %	17 %	37 %	33 %	1 %

Det går inte att se några tydliga skillnader i utbildningsbakgrund hos de studerande när det gäller vägledningssamtal eller om utbildningen är en bristyrkesutbildning eller inte. Det innebär att vägledningssamtal hålls i ungefär samma utsträckning oavsett utbildningsnivå och att personer med både kortare och längre tidigare utbildning rekryteras till bristyrkesutbildningar.

Vid en jämförelse mellan olika kommuntyper framkommer att de ansökningar som kommit in från storstäder och storstadsnära kommuner förhållandevis sällan avser personer som har en utbildning på gymnasial nivå. Underlaget är relativt litet, enbart 141 individer, men kan tyda på att man i storstadsregionerna hittills varit mer restriktiv med att tillstyrka studiestartsstöd för personer med en utbildning som överstiger grundskola.

Tabell 8. Utbildningsbakgrund hos studerande, fördelat efter kommungrupp

Kommungrupp	Utbildningsbakgrund				
	Saknar formell utbildning	Grundskola <9 år	Grundskola >=9 år	Gymnasial	Okänd
Mindre städer och landsbygdskommuner	16 %	15 %	38 %	29 %	2 %
Större städer och kommuner nära större städer	8 %	22 %	34 %	32 %	3 %
Storstäder och storstadsnära kommuner	14 %	16 %	54 %	13 %	2 %

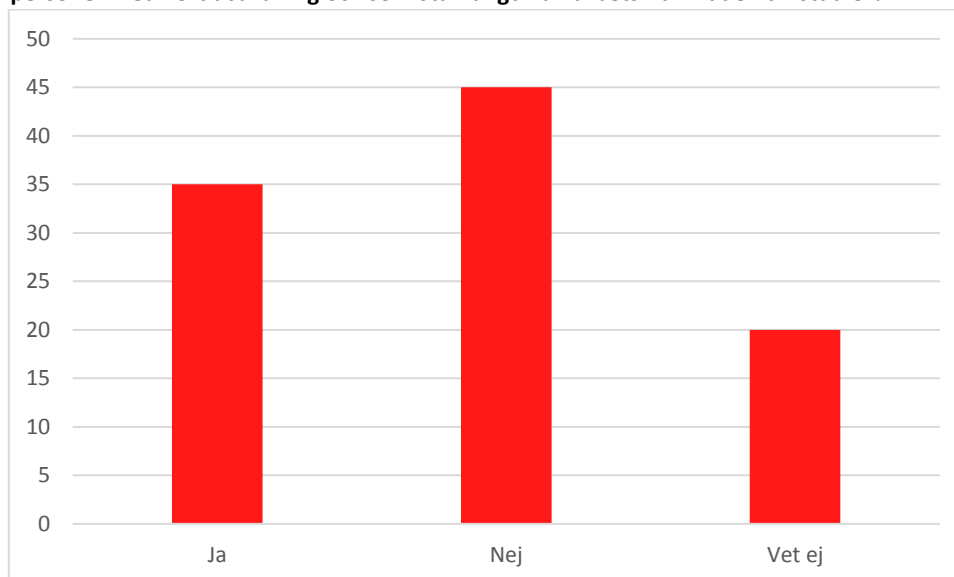
För de kommuner som har skickat in minst en ansökan om studiestartsstöd var det genomsnittliga budgetnyttjandet 12 procent av vad som tilldelats. En möjlighet skulle kunna vara att de kommuner som använde en större andel av sina medel även godkände ansökningar för personer med längre tidigare utbildning. Så tycks dock inte vara fallet. Sökande från de kommuner som har använt högst andel av sin budget har snarare lägre utbildningsnivå än sökande från andra kommuner. Underlaget är dock litet varför man ska vara försiktig med att dra några säkra slutsatser.

Underlättar studiestartsstödet rekryteringen till studier?

Med hänsyn till den korta tid som passerat sedan studiestartsstödet infördes och det relativt låga nyttjandet hittills, bedömer CSN att det ännu är för tidigt att utvärdera studiestartsstödet betydelse för rekryteringen till studier.

I vår enkätundersökning riktad till ansvariga i de kommuner som anmält deltagande i studiestartsstödet ställde vi dock en fråga som handlade om studiestartsstödet grundläggande motiv. Frågan löd: Anser du att studiestartsstödet har gjort det lättare att rekrytera personer med kort utbildning och som står långt från arbetsmarknaden till studier? Svaren på frågan kan eventuellt ge en första indikation på studiestartsstödet betydelse för rekryteringen till studier.

Diagram 6. Svar på frågan: Anser du att studiestartsstödet har gjort det lättare att rekrytera personer med kort utbildning och som står långt från arbetsmarknaden till studier?

Fler anger att studiestartsstödet *inte* bidrar till att det är lättare att rekrytera personer i målgruppen än som anser att studiestartsstödet gör det lättare att rekrytera. Många anger dock att de inte kan bedöma om studiestartsstödet gör det lättare att rekrytera personer till studier, vilket möjligen kan spegla att det gått kort tid sedan genomförandet och att många kommuner ännu inte kommit igång med sitt rekryterande arbete.

4. Uppföljningssamtal

I samband med införandet av studiestartsstödet uttalade regeringen att det ska utredas om det bör införas obligatoriska uppföljningssamtal med alla studerande med studiestartsstöd. Ett syfte med sådana uppföljningssamtal kan vara att ge studerande extra vägledning och stöttning, vilket kan förbättra studieresultaten och öka genomströmningen. Ett annat syfte kan vara att stämma av att den studerande faktiskt bedriver aktiva studier i enlighet med vad som planerats.

Utredningen om en utvecklad studie- och yrkesvägledning (U2017:10) har fått i uppdrag att utreda om kommunerna bör åläggas att hålla uppföljningssamtal med personer som studerar med studiestartsstöd. Detta uppdrag ska redovisas senast den 31 mars 2018.

En webbtjänst med möjlighet att rapportera in uppgifter om uppföljningssamtal, vilket inte är en uppgift som CSN använder i sin handläggning eller prövning, introducerades i november 2017. Kommunerna har uppmanats att rapportera in uppgift om uppföljningssamtal via denna tjänst. Vår bedömning är dock att det kan finnas en risk för att rapporteringen av uppföljningssamtal kan vara lägre än antalet uppföljningssamtal som

faktiskt hålls, särskilt när det gäller dem som studerade under 2017. Av den anledningen bör uppgifterna behandlas med försiktighet. Vi kompletterar därför dessa uppgifter om uppföljningssamtal med uppgifter hämtade från vår enkätundersökning.

4.1 Uppgifter kommunerna rapporterat

För dem som studerade med studiestartsstöd 2017 har kommunerna hittills rapporterat in att uppföljningssamtal har hållits med 154 studerande eller 19 procent av samtliga. Dessa uppföljningssamtal är proportionellt fördelade mellan kvinnor och män och studerande i olika åldrar.

Kommunerna håller oftare uppföljningssamtal med studerande som saknar formell utbildning än med övriga. För dem som saknade formell utbildning finns det ett rapporterat uppföljningssamtal i 39 procent av fallen, vilket kan jämföras med att uppföljningssamtal finns rapporterat för 18 procent av dem med gymnasial utbildning. Vidare tycks det vanligare att kommunen håller uppföljningssamtal med dem som studerar på grundskolenivå jämfört med dem som studerar på gymnasienivå. Kommunerna har rapporterat in ett uppföljningssamtal för 22 procent av dem som studerar på grundskolenivå, jämfört med 15 procent av dem som studerar på gymnasienivå.

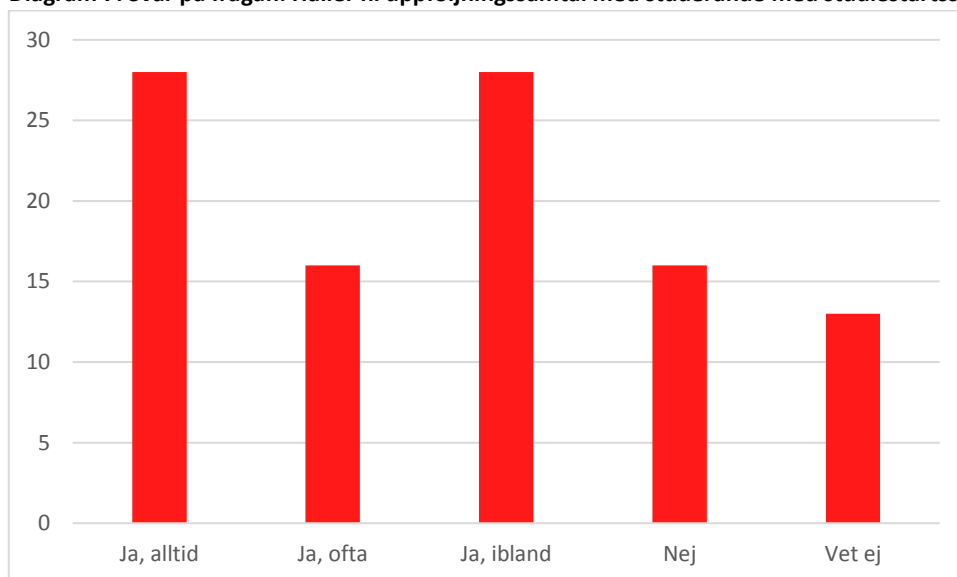
Hittills har storstäder och storstadsnära kommuner rapporterat in en högre andel uppföljningssamtal än övriga kommuntyper. Storstadskommuner och storstadsnära kommuner har enligt dessa uppgifter hållit uppföljningssamtal med 42 procent av de studerande, vilket kan jämföras med 16 respektive 17 procent i grupperna 'mindre städer och landsbygdskommuner' samt 'större städer och kommun nära en större stad'.

4.2 Uppgifter från enkätundersökningen

Mot bakgrund av att rapporteringen av uppföljningssamtal i enskilda ärenden kan vara eftersatt är det möjligt att svaren i vår enkätundersökning på ett bättre sätt speglar kommunernas användning av, och syn på, uppföljningssamtal.

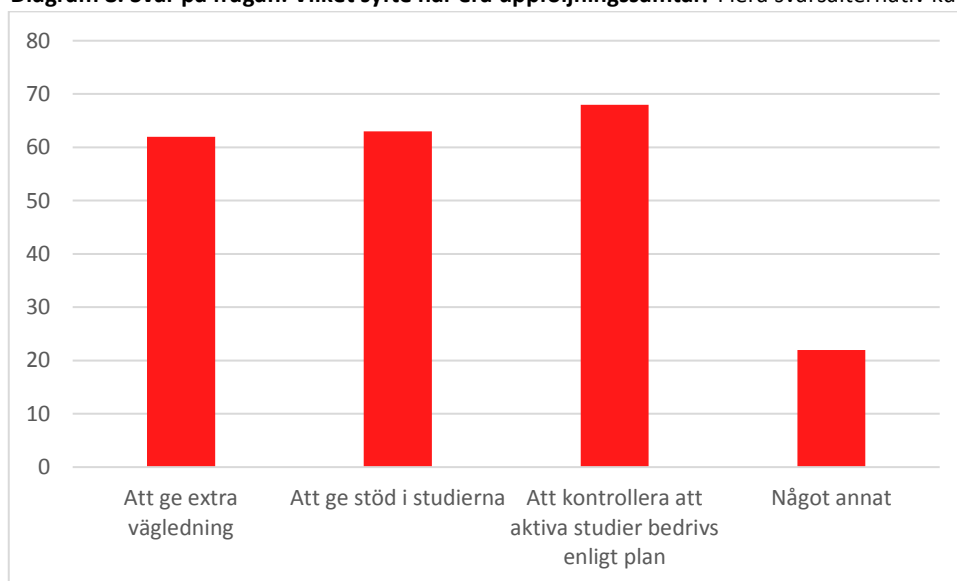
Av respondenterna svarar 72 procent att man i kommunen håller uppföljningssamtal, varav 28 procent anger att de alltid gör det.

Diagram 7. Svar på frågan: Håller ni uppföljningssamtal med studerande med studiestartsstöd?

De flesta kommuner har flera syften med uppföljningssamtalen. Vanligast är att uppföljningssamtalet används för att kontrollera att aktiva studier bedrivs enligt plan (68 procent), men mer än 60 procent av respondenterna anger även att samtalen både används för att ge extra stöd och vägledning.

Diagram 8. Svar på frågan: Vilket syfte har era uppföljningssamtal? Flera svarsalternativ kunde väljas.

Andra syften med uppföljningssamtalen är t.ex. att den studerande ska söka nya kurser, att revidera studieplanen, att utbilda i studieteknik eller att lämna in en ny ansökan om studiestartsstöd till CSN.

Uppföljningssamtalen hålls oftast när en studerande bedrivit sina studier under en tid, inte sällan i samband med att en studieplan revideras. Av de kommuner som håller uppföljningssamtal är det ungefär en fjärdedel som anger att de håller mer än ett uppföljningssamtal med varje studerande.

I de flesta kommuner hålls uppföljningssamtalen hos den instans på kommunen som rekryterat den studerande till studierna. I en femtedel av kommunerna hålls uppföljningssamtalen hos utbildningsanordnaren. I nästan samtliga fall är det en studie- och yrkesvägledare som håller samtalen med den studerande.

De allra flesta respondenter anger att uppföljningssamtal ger ett positivt utfall.

Tabell 9. Svar på frågan: Vad anser du om uppföljningssamtal? Markera de påståenden du tycker stämmer. Flera alternativ kunde väljas.

	Andel som instämmer i påstående, procent
Uppföljningssamtal är övervägande positivt då det ger studerande extra vägledning	49
Uppföljningssamtal är övervägande positivt då det ger studerande extra stöd	45
Uppföljningssamtal tillför normalt inget eller lite för den studerande	3
Uppföljningssamtal ger kommunen/utbildningsanordnaren möjlighet att kontrollera att studierna följer planen	47
Att hålla uppföljningssamtal är väl använda resurser	32
Att hålla uppföljningssamtal kräver mer resurser än det mervärde som skapas	5
Ingen åsikt	13

Många instämmer i de positiva omdömena om uppföljningssamtal, t.ex. att dessa innebär extra stöd och vägledning för de studerande. Nästan hälften anser även att uppföljningssamtalet ger en möjlighet att kontrollera om studierna bedrivs aktivt och enligt plan. Relativt få tycker att uppföljningssamtalen inte ger något mervärde för den studerande eller att de kräver mer resurser än de ger ett mervärde.

Ganska många respondenter har i samband med enkätundersökningen tagit möjligheten att kommentera frågan om uppföljningssamtal. Flera anger i dessa kommentarer att de har en intention att hålla uppföljningssamtal men att rekryteringen till studiestartsstödet ännu inte har kommit igång eller att de bedömer att de studerande hittills har studerat under för kort tid. Flera kommenterar också att de som studerar med studiestartsstöd ofta är i stort behov av stöd, både för att de ska fullfölja utbildningen och för att de ska kunna uppnå studieresultat. Uppföljningssamtal beskrivs som särskilt viktiga för dessa studerande.

Bilaga – Anmälda kommuner 2017

Kommunnamn	Budgetbelopp	Använda medel
Ale kommun	619 705	0
Alingsås kommun	958 095	0
Alvesta kommun	1 669 926	0
Aneby kommun	301 988	0
Arboga kommun	1 007 528	145 603
Arvidsjaurs kommun	295 247	0
Arvika kommun	940 119	0
Avesta kommun	2 538 145	131 062
Bengtstors kommun	919 897	0
Bergs kommun	306 931	0
Bjuv kommun	863 274	75 378
Bodens kommun	1 641 615	55 328
Bollebygds kommun	99 763	0
Bollnäs kommun	2 753 402	271 902
Borgholms kommun	474 553	0
Borlänge kommun	4 704 646	668 315
Borås kommun	5 910 804	244 458
Botkyrka kommun	7 689 933	47 380
Boxholms kommun	201 775	0
Bromölla kommun	750 028	0
Bräcke kommun	388 271	77 572
Burlövs kommun	1 010 224	15 940
Båstads kommun	473 205	42 642
Dals-Eds kommun	276 373	21 321
Degerfors kommun	627 795	14 508
Dorotea kommun	173 013	0
Eda kommun	302 437	0
Ekerö kommun	290 304	33 166
Eksjö kommun	803 056	0
Emmaboda kommun	540 613	137 156
Enköpings kommun	1 548 591	0
Eskilstuna kommun	11 414 464	1 211 681
Eslövs kommun	1 659 591	81 512
Essunga kommun	155 488	53 776
Fagersta kommun	1 477 138	79 700
Falkenbergs kommun	2 106 732	315 778
Falköpings kommun	2 698 127	731 458
Falu kommun	2 096 396	256 776
Filipstads kommun	1 370 184	148 039

Finspångs kommun	1 447 479	10 233
Flens kommun	2 130 100	202 980
Forshaga kommun	344 680	40 432
Färgelanda kommun	366 250	12 768
Gagnefs kommun	204 021	0
Gislaveds kommun	1 900 912	189 388
Gnesta kommun	340 635	0
Gotlands kommun	1 637 121	37 904
Grums kommun	595 439	75 174
Grästorps kommun	155 488	0
Gullspångs kommun	467 363	79 401
Gällivare kommun	580 159	9 594
Gävle kommun	8 099 775	271 498
Göteborgs kommun	26 458 640	566 818
Götene kommun	448 039	19 329
Hagfors kommun	551 399	55 169
Hallsbergs kommun	973 375	97 794
Hallstahammars kommun	981 013	136 707
Halmstads kommun	5 076 291	0
Hammarö kommun	249 859	21 280
Haninge kommun	3 610 386	0
Haparanda kommun	584 204	0
Heby kommun	450 286	0
Hedemora kommun	1 259 186	6 396
Helsingborgs kommun	8 681 284	476 350
Herrljunga kommun	304 684	0
Hjo kommun	251 656	84 057
Hofors kommun	671 385	38 675
Huddinge kommun	4 260 201	0
Hudiksvalls kommun	1 885 633	421 711
Hultsfreds kommun	1 647 457	15 993
Hylte kommun	1 129 312	3 636
Håbo kommun	394 113	0
Hällefors kommun	750 927	103 757
Härjedalens kommun	441 748	41 939
Härnösands kommun	2 154 817	644 735
Härryda kommun	569 823	31 850
Hässleholms kommun	3 076 962	129 138
Höganäs kommun	487 586	78 698
Högsby kommun	688 462	0
Hörby kommun	679 025	0
Höör kommun	441 748	23 408

Jokkmokk kommun	304 235	14 781
Järfälla kommun	3 855 752	12 768
Jönköpings kommun	5 095 164	78 736
Kalix kommun	475 452	51 746
Kalmar kommun	2 988 881	504 084
Karlsborgs kommun	314 122	0
Karlshamns kommun	1 750 366	100 744
Karlskoga kommun	2 073 028	134 299
Karlskrona kommun	3 213 126	116 521
Karlstads kommun	3 257 615	282 170
Katrineholms kommun	3 055 840	76 584
Kils kommun	344 230	82 992
Kinda kommun	406 695	16 583
Kiruna kommun	686 215	0
Klippans kommun	760 364	21 280
Knivsta kommun	310 976	41 106
Kramfors kommun	1 382 318	107 065
Kristianstads kommun	5 873 955	13 650
Kristinehamns kommun	2 112 574	640 390
Krokoms kommun	657 903	65 115
Kumla kommun	769 352	0
Kungsbacka kommun	828 671	0
Kungsörs kommun	756 320	188 072
Kungälv kommun	470 958	0
Kävlinge kommun	639 479	0
Köpings kommun	2 122 909	321 305
Laholms kommun	1 018 762	0
Landskrona kommun	4 325 362	201 607
Lekebergs kommun	200 427	0
Leksands kommun	423 772	66 740
Lidingö kommun	504 213	0
Lidköpings kommun	1 259 635	5 930
Lilla Edets kommun	366 250	0
Lindesbergs kommun	1 722 055	36 176
Linköpings kommun	5 576 459	17 534
Ljungby kommun	1 272 667	0
Ljusdals kommun	1 376 476	42 642
Ljusnarsbergs kommun	447 141	34 048
Lomma kommun	211 211	19 188
Ludvika kommun	2 512 530	101 466
Luleå kommun	2 264 018	224 708
Lunds kommun	2 278 398	132 977

Lycksele kommun	650 265	0
Lysekils kommun	628 693	0
Malmö kommun	30 370 117	23 408
Malung-Sälens kommun	288 057	0
Malå kommun	115 942	0
Mariestads kommun	741 490	61 712
Markaryds kommun	827 323	0
Marks kommun	862 375	0
Melleruds kommun	733 400	0
Mjölby kommun	987 305	81 746
Mora kommun	358 611	40 273
Motala kommun	3 137 179	753 661
Mullsjö kommun	133 467	0
Munkedal kommun	399 056	0
Munkfors kommun	175 260	0
Mölnåls kommun	944 613	125 393
Mönsterås kommun	777 441	0
Mörbylånga kommun	285 360	7 254
Nacka kommun	2 070 781	324 514
Nora kommun	587 350	0
Norbergs kommun	515 897	0
Nordanstigs kommun	466 015	18 200
Norrköpings kommun	11 936 204	291 683
Norrtälje kommun	1 162 567	22 750
Norsjö kommun	179 305	39 145
Nybro kommun	1 491 070	433 660
Nykvarns kommun	205 369	0
Nyköpings kommun	3 204 139	19 606
Nynäshamns kommun	861 027	0
Nässjö kommun	2 723 743	45 011
Ockelbo kommun	761 263	0
Olofströms kommun	964 836	123 377
Orsa kommun	267 385	56 285
Orust kommun	257 498	53 200
Osby kommun	604 876	55 671
Oskarshamns kommun	1 219 190	58 770
Ovanåkers kommun	786 429	106 400
Oxelösund kommun	1 089 317	46 816
Pajala kommun	231 434	38 304
Partille kommun	688 013	0
Perstorps kommun	723 065	134 745
Piteå kommun	1 131 110	42 274

Ragunda kommun	449 836	0
Robertsfors kommun	272 329	21 321
Ronneby kommun	2 680 152	283 283
Rättviks kommun	217 503	0
Sala kommun	1 296 934	8 690
Salems kommun	265 588	0
Sandvikens kommun	4 794 524	224 236
Sigtuna kommun	2 290 082	45 500
Simrishamns kommun	896 528	0
Sjöbo kommun	526 233	0
Skara kommun	1 047 973	0
Skellefteå kommun	2 393 891	494 549
Skurups kommun	644 872	0
Skövde kommun	2 500 396	244 076
Smedjebackens kommun	369 845	0
Sollefteå kommun	1 753 063	78 185
Sollentuna kommun	1 717 561	101 084
Solna kommun	1 183 238	10 640
Sorsele kommun	145 601	0
Sotenäs kommun	195 933	42 642
Staffanstorps kommun	477 250	0
Stenungsunds kommun	478 149	0
Stockholms kommun	33 719 857	847 366
Storfors kommun	368 946	0
Storumans kommun	186 495	0
Strängnäs kommun	1 269 072	0
Strömstads kommun	507 808	0
Strömsunds kommun	904 168	0
Sundbybergs kommun	2 209 642	126 214
Sundsvalls kommun	4 913 612	297 727
Sunne kommun	400 404	12 768
Surahammar kommun	461 970	0
Svalövs kommun	622 851	0
Svenljunga kommun	397 259	0
Säffle kommun	1 367 039	140 612
Sätters kommun	209 414	0
Sävsjö kommun	817 436	0
Söderhamns kommun	2 297 722	42 642
Söderköpings kommun	267 835	0
Södertälje kommun	10 518 384	163 860
Sölvesborgs kommun	886 193	0
Tanums kommun	390 967	36 176

Tibro kommun	967 982	131 936
Tidaholms kommun	522 638	170 990
Tierps kommun	1 273 116	18 766
Timrå kommun	662 847	1 594
Tingsryds kommun	714 527	173 932
Tjörns kommun	208 065	0
Tomelilla kommun	667 341	0
Torsås kommun	352 320	21 321
Tranås kommun	1 052 916	0
Trelleborgs kommun	1 609 259	57 039
Trollhättans kommun	4 324 463	40 665
Trosa kommun	224 693	0
Tyresö kommun	724 413	36 270
Täby kommun	690 709	0
Töreboda kommun	579 260	9 672
Uddevalla kommun	3 173 130	264 929
Ulricehamns kommun	727 559	0
Umeå kommun	2 285 588	159 620
Upplands Väsby kommun	1 439 839	23 690
Upplands-Bro kommun	874 059	0
Uppsala kommun	6 202 008	160 843
Vadstena kommun	193 686	14 781
Vaggeryds kommun	487 137	0
Valdemarsviks kommun	539 714	0
Vallentuna kommun	362 206	0
Vansbro kommun	237 726	0
Vara kommun	659 701	72 352
Varbergs kommun	1 499 159	9 672
Vaxholms kommun	84 034	0
Vellinge kommun	219 300	10 640
Vetlanda kommun	1 384 115	80 705
Vilhelmina kommun	479 946	19 152
Vimmerby kommun	746 433	19 128
Vindelns kommun	175 260	0
Vingåkers kommun	792 720	0
Vårgårda kommun	334 793	0
Vänersborgs kommun	2 695 880	0
Vännäs kommun	280 867	0
Värmdö kommun	687 564	59 668
Värnamo kommun	1 590 834	15 354
Västerviks kommun	1 951 693	214 400
Västerås kommun	9 141 907	244 875

Växjö kommun	4 863 730	105 995
Ystads kommun	838 108	0
Åmåls kommun	1 121 223	0
Ånge kommun	429 614	0
Åre kommun	610 717	0
Årjängs kommun	335 242	0
Åstorp kommun	1 063 701	39 868
Älmhults kommun	690 709	55 410
Älvdalens kommun	221 997	0
Älvkarleby kommun	713 628	188 374
Älvsbyns kommun	368 497	0
Ängelholms kommun	1 337 379	84 695
Ödeshögs kommun	266 936	0
Örebro kommun	7 924 964	347 242
Örkelljunga kommun	586 001	66 992
Örnsköldsviks kommun	2 423 551	0
Östersunds kommun	2 076 173	538 519
Österåkers kommun	694 753	0
Östhammar kommun	447 589	0
Östra Göinge kommun	1 561 624	296 237
Överkalix kommun	146 949	0
Övertorneå kommun	242 669	80 946